

DE HAERETICIS

Na podstawie:

"Dokumenty soborów powszechnych. Tom II.", oprac. A. Baron, H. Pietras, Kraków 2004

Tłumaczenie: A. Baron, H. Pietras, T. Wnętrzak

SOBÓR LATERAŃSKI III

(1179)

Kanon XXVII

O herezykach

Jak powiedział św. Leon, kara kościelna, chociaż zadawana się ogłoszeniem wyroku przez swoich kapłanów i nie wykonuje krwawej pomsty, to jednak jest wspomagana przez prawodawstwo katolickich władców, ponieważ obawa przed groźącą karą cielesną zmusza ludzi do poszukiwania zbawionego lekarstwa.

W chwili obecnej w Gaskonii, w okolicach miasta Albi oraz w rejonie Tuluzy i w innych miejscach, tak bardzo umocniła się przekłeta fałszywa doktryna herezyków, których jedni nazywają katarami, drudzy patarynami, publikanami albo jeszcze innymi imionami, że nie wyznają już swojej niegodziwej nauki potajemnie, jak inni, ale publicznie głoszą swoją herezję i przeciągają na swoją stronę ludzi prostych i słabych w wierze. Z tego powodu orzekamy, że oni - a także ich obrońcy i protektorzy - podlegają karze anatemy, oraz pod groźbą anatemy zabraniamy przyjmować tych ludzi w swoich domach albo na swojej ziemi, pomagać im albo uprawiać z nimi interesy handlowe. Jeżeli zaś któryś z nich umrze w tym grzechu, nikt nie ma prawa odwoływać się do żadnego przywileju przez nas wydanego przy jakiejkolwiek okazji ani prosić o prawo łaski, aby odprawiona została

za takiego człowieka msza, albo by mógł zostać pochowany na chrześcijańskim cmentarzu.

Jeżeli zaś idzie o zbrojne bandy - grasujące w Brabancie, w Aragonie, w kraju Nawarry, na ziemi Basków, Koterellów i Trawerdynów, ze strony których spotykają chrześcijan straszliwe okrucieństwa, ponieważ nie mają oni szacunku ani dla kościołów ani dla klasztorów, i bez względu na wiek czy płeć nie oszczędzają wdów, sierot ani starców, lecz pogańskim zwyczajem wszystko niszczą i pustoszą - postanawiamy co następuje: ci, którzy przyjmą ich na żold, dadzą im utrzymanie albo będą im pomagać na tych terenach, gdzie szaleje ich okrucieństwo, w niedziele albo w inne święta będą publicznie ujawniani w kościołach i otrzymają ten sam wyrok oraz identyczną karę, co wymienieni wyżej heretycy, i nie zostaną dopuszczeni do wspólnoty Kościoła, jeżeli nie wyrekną się przynależności do tych zbrodniczych, szerzących śmierć i zniszczenie szajek oraz nie wyprą się herezji.

Ci zaś, którzy związani są z tymi ludźmi jakimkolwiek paktem, nie wiedzą, że - jak długo tamci trwają w tak wielkiej niegodziwości - zwolnieni są z obowiązku należnej im lojalności, przysięgi poddańczej wierności oraz jakiegokolwiek postuszeństwa. Tym właśnie ludziom i wszystkim wiernym polecamy, aby, dla zyskania odpuszczenia grzechów, odważnie przeciwstawili się tak strasznyemu nieszczeniom i aby bronili przeciwko nim lud chrześcijański przez wystąpienie z bronią w rękę. Ich majątki mają być konfiskowane, a władzom zezwala się tego rodzaju ludzi poddawać niewoli. Ci, którzy, w duchu prawdziwej pokuty, poniosą śmierć w tych walkach, niech nie wątpią, że otrzymają odpust za popełnione grzechy oraz owoc nagrody wiecznej.

My zaś, ufni w Boże miłosierdzie, wsparci powagą świętych apostołów Piotra i Pawła, wiernym chrześcijanom, którzy wezmą przeciwko nim oręż, oraz idąc za zachętą ze strony biskupów czy innych wyższych

duchownych podejmą walkę w celu ich pokonania, udzielamy dwuletniego złagodzenia wyznaczonej pokuty, jeśliby zaś spędzili tam czas dłuższy, pozostawiamy rozstrzygnięciu biskupów odpowiedzialnych za to przedsięwzięcie, aby według swojego osądu udzieliли większego odpustu, odpowiednio do podjętych trudów.

Rozkazujemy też, aby ci, którzy zlekceważą wezwanie biskupów i nie będą mu posłuszni, nie byli dopuszczani do przyjmowania Ciała i Krwi Pańskiej. Płonących zaś ogniem wiary, którzy podjęli słuszny trud walki, bierzemy pod opiekę tak samu, jak odwiedzających grób Pański; rozporządzamy, że zarówno osobiście, jak również ich majątki, mają pozostawać w bezpieczeństwie od jakichkolwiek niepokojów. Jeżeli zaś ktoś z was odważy się ich krzywdzić, ukarany będzie przez biskupa tego miejsca wyrokiem ekskomuniki, który będzie zachowywany w mocy przez wszystkich tak długo, aż nie zostaną zwrócone zagarnięte dobra i nie zostanie dane odpowiednie zadośćuczynienie za wyrządzone szkody. Biskupi zaś albo prezbiterzy, którzy nie przeciwstawią się stanowczo podobnym aktom, ukarani zostaną pozbawieniem swoich urzędów, dopóki nie otrzymają ulaskawienia ze Stolicy Apostolskiej.

www.inquisitie.info

Notka prawna:

Zamieszczono tutaj źródło historyczne w wersji przetłumaczonej na język polski zawarte w opracowaniu - zbiorze dokumentów historycznych. Opracowanie to stanowi utwór podlegający prawu autorskiemu i co do zasady nie wolno go rozpowszechniać bez zgody autora. Prawo daje jednak możliwość korzystania z rozpowszechnionego utworu, m.in. w postaci przytaczania urywków rozpowszechnionych utworów lub drobnych utworów w całości w zakresie uzasadnionym wyjaśnieniem, analizą krytyczną lub nauczaniem.

Zamieszczam ten tekst w celach informacyjno-naukowych bezpośrednio związanych z historycznym omówieniem instytucji inkwizycji, bez czerpania z niego korzyści majątkowych, w związku z czym spełniam powyższe przesłanki.

Apeluję również o to, aby udostępniony w ten sposób tekst wykorzystywany był jedynie na cele osobistego użytku naukowego, z poszanowaniem praw twórcy.